

- Пашыраныя эканамічныя санкцыі ЗША.
- Рыхтуюцца новыя сьпісы прадпрыемстваў, якія будуць акцыянаваныя і прыватызаваныя.
- Дэфіцыт у гандлі з Расеяй павялічыўся ў 2.3 разу.
- Плянуюцца ўвядзеньне плоскай шкалы падаходнага падатку.
- Прыняты закон “Аб іпатэцы”.

Палітыка: пашырэнне эканамічных санкцыяў ЗША

У траўні ЗША адрэагавалі на высылку сваіх дыпляматаў зь Беларусі пашырэннем эканамічных санкцыяў да прадпрыемстваў канцэрна “Белнафтахім”. Такія санкцыі былі распаўсюджаныя на ЗАТ “Беларускі нафтавы гандлёвы дом”, ААТ “Лакафарба” і ААТ “Полацк-Шкловалакно”. Аднак гэтыя санкцыі не прывядуць да істотных праблемаў для дадзеных прадпрыемстваў, бо амэрыканскі рынак не зьяўляецца для іх асноўным (апроч полацкага прадпрыемства). Таму ўплыў новых санкцыяў на беларускую эканоміку ўвогуле будзе вельмі абмежаваным.

У траўні адбылося паседжаньне Кансультатыўнай рады па замежных інвэстыцыях пры ўрадзе Беларусі, на якім былі прадстаўленыя пляны па зьменах у заканадаўстве і паляпшэньні інвэстыцыйнага клімату. Присутнасьць на ім вялікай колькасьці прадстаўнікоў буйнога бізнэсу з разьвітых краінаў сьведчыць аб значным павелічэньні інвэстыцыйнай зацікаўленасьці ў Беларусі ды верагоднасьці павелічэньня прытоку замежных інвэстыцыяў у бліжэйшыя гады.

Рэальны сэктар: рост прадукцыйнасьці працы апераджае рост заробку

У студзені-сакавіку рэальны ВУП вырас на 10.4% г/г, што на 0.1 адсоткавага пункта меней, чым прырост за студзень-сакавік. Прычынай стала зьніжэньне тэмпаў росту ў прамысловасьці на 0.3 адсоткавага пункта (да 13.3% г/г), выкліканае пераважна вычарпаньнем эфэкту нізкай базы. Апроч гэтага, троху запаволіўся рост імпарту нафты, што прывяло да зьніжэньня тэмпаў росту ў паліўнай прамысловасьці з 17.4 да 15.0% г/г і абумовіла запавольваньне росту ў прамысловасьці ўвогуле.

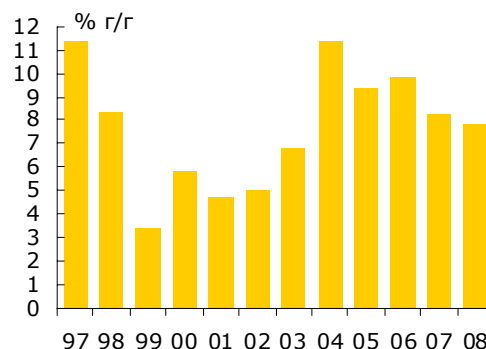
Адылі зьніжэньне тэмпаў росту ВУП не паўплывала на дынаміку заробку, рост якога паскорыўся да 9.2% г/г з 8.9% г/г у студзені-сакавіку. Аднак тэмпы яго росту ўсё роўна былі ніжэй за тэмпы росту прадукцыйнасьці працы (і ў намінальным, і ў рэальным вымярэнні). Рэгуляваньне заробку ва ўмовах адносна стабільных унутраных цэнаў на энэрганосьбіты дазволіла прадпрыемствам павялічыць інвэстыцыі за кошт уласных сродкаў (яшчэ каля траціны прыросту інвэстыцыяў забясьпечыла бюджэтнае фінансаваньне). Адваротным эфэктам павольнага росту заробкаў стала зьніжэньне тэмпаў росту інвэстыцыяў за кошт банкаўскіх крэдытаў і ўласных сродкаў насельніцтва. Такім чынам, у эканоміцы захоўваецца праблема недахопу крыніцаў фінансаваньня інвэстыцыяў.

Структурныя тэндэнцыі: рэфармаваньне дзяржаўных прадпрыемстваў

Дзяржаўная ўласнасьць. У адпаведнасьці з прынятым у красавіку дэкрэтам прэзыдэнта ўрад мусіць падрыхтаваць сьпісы прадпрыемстваў, якія павінны быць акцыянаваныя і прыватызаваныя ў 2008–2010 гг. Раней у такі пералік былі ўключаныя толькі 8 прадпрыемстваў, якія мусілі быць

Насельніцтва: 9.69 млн чалавек
Прамысловасьць / ВУП: 26.7%
Сельская гаспадарка / ВУП: 7.4%
Інвэстыцыі / ВУП: 26.3%
Экспарт: Расія 37%, ЭЗ 44%
Імпарт: Расія 60%, ЭЗ 22%

Дынаміка рэальнага ВУП

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу. Прагноз на 2008 г. – Дасьледчы цэнтр ІПМ.

Дасьледчы цэнтр ІПМ

Нямецкая эканамічная група
ў Беларусі

220088 г. Мінск, вул. Захарова, 76
Тэл./факс +375 (17) 210 0105
Электронная пошта bmer@research.by
Вэб-сайт <http://research.by/>

Пераклад на беларускую мову ажыццяўляецца пры падтрымцы часопіса “Новая Эўропа”, <http://n-europe.eu/>

© Дасьледчы цэнтр ІПМ, 2008

акцыянаваная ў 2008 г. Паводле паведамленняў СМІ, у новы сьпіс увайшла значна большая колькасць прадпрыемстваў, у тым ліку буйных. Гэта пацвердзіў віцэ-прэм'ер А. Кабякоў, які заявіў, што ў 2008 г. будуць акцыянаваныя ня меней за 30% дзяржаўных прадпрыемстваў. Акрамя гэтага фармуецца сьпіс прадпрыемстваў, якія мусяць быць прыватызаваныя. У адпаведнасці з заявай прэм'ер-міністра С. Сідорскага, ужо ў 2008 г. можа быць створанае супольнае прадпрыемства з удзелам аднаго з буйных беларускіх прадпрыемстваў – РУП “МАЗ”. Мяркуецца, што ў гэтае СП таксама ўвойдзе расейскі завод “Урал”. Апроч гэтага, шэраг канцэрнаў заявілі аб сваім намеры ўнесці ва ўрад прапановы аб прыватызацыі сваіх прадпрыемстваў. У прыватнасці, аб мэтазгоднасці прыватызацыі большасці прадпрыемстваў канцэрна “Беллегпрам” выказаўся яго старшыня Э. Нарышкін. Да таго ж канцэрн “Белнафтахім” плянуе ўнесці прапановы да ўрада па прыватызацыі ААТ “Палімір” і ААТ “Нафтан” адзіным гаспадарчым комплексам да канца бягучага году. Такім чынам, можна казаць аб пачатку рэфармавання дзяржаўных прадпрыемстваў у Беларусі.

Вонкавы гандаль: дэфіцыт у гандлі з Расеяй павялічыўся ў 2.3 разы

У першым квартале дэфіцыт гандлю таварамі склаў USD 750 млн, скараціўшыся на 12.4% адносна мінулагадняга ўзроўню. Гэта было абумоўлена тым, што тэмпы росту экспарту (69.0% г/г) перавысілі тэмпы росту імпарту (56.5% г/г). Аднак такая сытуацыя назіралася толькі ў студзені-лютым, а ўжо ў сакавіку тэмп росту імпарту перавысіў тэмп росту экспарту на 1.8 адсоткавага пункта. У выніку дэфіцыт гандлю ў сакавіку сфармаваў 46.3% квартальнага дэфіцыту. Асноўнай крыніцай адмоўнага сальда застаецца дэфіцыт у гандлі з Расеяй, які ўзрос у 2.3 разу да USD 3.1 млрд.

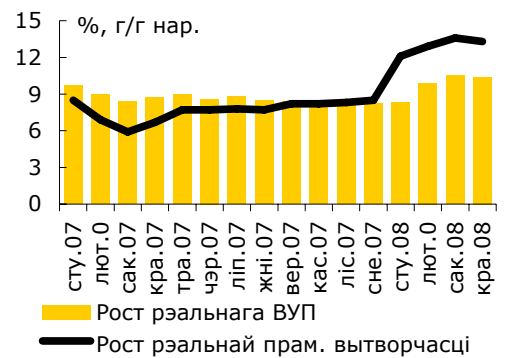
Паскарэнне росту экспарту ў першым квартале адбывалася пераважна за кошт экспарту нафтапрадуктаў і калійных угнаенняў у краіны па-за СНД у выніку значнага павышэння цэнаў на гэтыя тавары. Цана на калійныя ўгнаенні ў першым квартале вырасла ў 2.1 разы ў параўнанні з мінулагоднім узроўнем. Акрамя таго, былі заключаныя новыя кантракты на пастаўку калійных угнаенняў у Кітай і Індыю, якія прадугледжваюць значнае павелічэнне цаны. У выніку спрыяльнай цэнавай дынамікі ўдзельная вага калійных угнаенняў і нафтапрадуктаў у экспарце ў краіны па-за СНД значна вырасла, дасягнуўшы 79.0% (66.4% на год раней).

На фоне росту экспарту ўрад шукае шляхі барацьбы з вонкавагандлёвым дэфіцытам у зніжэнні спажывецкага імпарту. Ім былі распрацаваныя захады па замене імпарту па 70 пазіцыях спажывецкіх тавараў. Аднак рост імпарту, у тым ліку спажывецкага, абумоўлены эканамічным ростам, таму палітыка яго замены ў якасці інструменту зніжэння вонкавагандлёвага дэфіцыту наўрадці будзе эфектыўнай.

Дзяржаўныя фінансы: плянуецца ўвядзенне плоскай шкалы падаходнага падатку

Даходы кансалідаванага бюджэту ў першым квартале 2008 г. дасягнулі 54.7% ад ВУП, што на 2 адсоткавыя пункты вышэй за мінулагодні ўзровень. Асноўны ўнёсак ў іх прырост прыпаў на мыты. Іх рост тлумачыцца павелічэннем аб'ёмаў экспарту нафтапрадуктаў і ростам цэнаў на нафту, у залежнасці ад якіх і фармуецца стаўкі мытаў. Росту даходаў бюджэту таксама спрыяла павелічэнне паступленняў ад падаткаў на даходы, аб'ём якіх узрос з 0.1 да 0.9% ад ВУП. Скасаванне абаротнага падатку з

ВУП і прамысловая вытворчасць

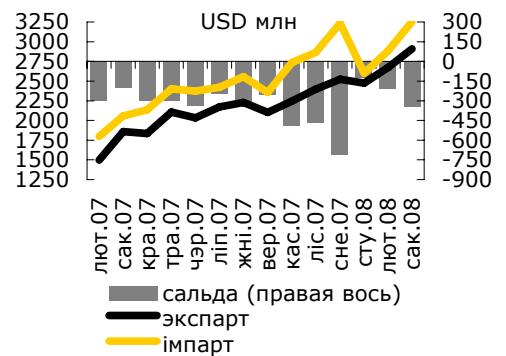
Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Унёсак галінаў у прырост прамысловай вытворчасці ў студзені-красавіку 2008 г.

	Прырост, Унёсак у %	Унёсак у прырост
Прамысловасць	13.3	13.3
электраэнергетыка	11.2	0.9
паліўная	15.0	2.6
чорная мэталюргія	3.6	0.2
хімічная і нафтахімічная	7.1	0.8
машынабудаванне і мэталаапрацоўка	17.1	3.9
дрэваапрацоўка	17.0	0.6
будаўнічых матэрыялаў	16.0	0.5
лёгкая	1.4	0.1
харчовая	14.8	1.9
іншыя	15.2	1.9

Заўвага. Унёсак у прырост у адсоткавых пунктах. Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Дынаміка вонкавага гандлю таварамі

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Удзельная вага таварных груп у экспарце, %

	1 кв. 2008	1 кв. 2007
Прамежавыя тавары, у тым ліку:	72.5	67.2
энергетычныя	40.2	29.0
іншыя прамежавыя	32.3	38.2
Інвэстыцыйныя тавары	13.4	15.5
Спажывецкія тавары	13.5	16.7
Іншыя тавары	0.6	0.6
Разам	100.0	100.0

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

карыстальнікаў аўтадарог прывяло да скарачэння паступленьняў ад падаткаў на тавары і паслугі на 1.3 адсоткавага пункта.

Выдаткі кансалідаванага бюджэту ў першым квартале 2008 г. выраслі на 2.8 адсоткавага пункта ў параўнаньні з узроўнем мінулага году й склалі 46.1% ад ВУП. Увесь прырост прыпаў на выдаткі на нацыянальную эканоміку, якія павялічыліся на 5.1% ад ВУП. Такое значнае павелічэнне тлумачыцца як нізкай базай мінулага году, так і ростам дзяржаўных інвэстыцыяў у першым квартале 2008 г. Пры гэтым выдаткі па большасці астатніх артыкулаў бюджэту скараціліся: на адукацыю – на 0.7 адсоткавага пункта, ахову здароўя – на 0.5, сацыяльную палітыку – на 1.0. Прафіцыт бюджэту за першы квартал склаў 8.6% ад ВУП.

У траўні міністэрства фінансаў агучыла намер увесці з 2009 г. плоскую шкаду падаходнага падатку са стаўкай 12%, што адпавядае сярэдняму ўзроўню выманьня падатку. Гэты захад, як мяркуецца, дазволіць павялічыць аб'ёмы дэклараваных даходаў. Разам з тым, плоская шкала створыць дадатковы ціск на малазабясьпечаныя групы насельніцтва, які прыйдзецца кампэнсаваць павелічэннем колькасці вылічэнняў з базы, якая абкладаецца падаткам.

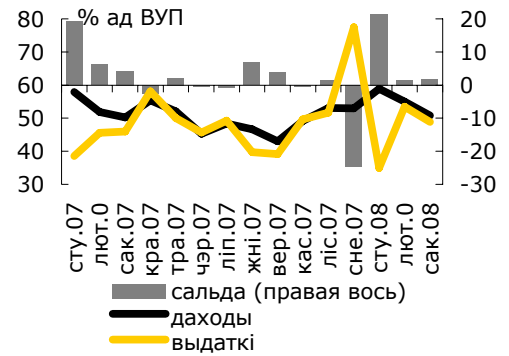
Манэтарная палітыка: паскарэнне інфляцыі

У красавіку чыстыя замежныя актывы ВГКР зьнізіліся на 3.5% м/м. Прычынамі гэтага сталі продаж замежнай валюты на ўнутраным рынку, а таксама загадзя абумоўленыя выдаткі валютных рэзерваў, зьвязаныя з разьлікамі па пазычаных сродках. Акрамя таго, у красавіку на 35.1% м/м зьнізіліся іншыя чыстыя актывы. Грашовая экспансія адбылася толькі за кошт зьніжэння лішкаў сродкаў на рублёвых рахунках ураду ў НББ (на 15.9% м/м), што сьведчыць аб павелічэнні выдаткаў бюджэту ў гэтым месяцы. У выніку грашовая база скарацілася на 1.9% м/м, а ў гадавым вымярэнні яе рост запаволіўся да 42.7% г/г (59.1% г/г у сакавіку).

Нягледзячы на зьніжэнне грашовай прапановы ВГКР, працягвалася павелічэнне тэмпаў росту крэдытаваньня банкамі рэальнага сэктару эканомікі, якія склалі 48.9% г/г (46.3% г/г у сакавіку). Задаваленне банкамі попыту рэальнага сэктару на пазычаныя сродкі стала магчымым за кошт перанакіраваньня сродкаў з рахункаў за мяжой ва ўнутраную эканоміку. Гэта абумовіла наступнае зьніжэнне чыстых замежных актываў камэрцыйных банкаў (на 22.7% м/м). Апроч гэтага, для прыцягненьня сродкаў на ўнутраным рынку камэрцыйныя банкі троху падвысілі адсоткавыя стаўкі на дэпазытах. Гэта паспрыяла прыцягненьню новых дэпазытаў у банкаўскую сыстэму. Па-ранейшаму высокімі тэмпамі расьлі ашчаджэнні ў замежнай валюце. Да таго ж, ў красавіку адбылася некаторае запаволенне росту дэпазытаў фізычных асобаў разам зь істотным паскарэнні росту дэпазытаў юрыдычных асобаў. Аб'ём наяўных грошаў у абароце ў красавіку вырас на 6.5% м/м, пры гэтым тэмп росту ў гадавым вымярэнні зьнізіўся на 2.2 адсоткавыя пункты, склаўшы 23.1% г/г. Рублёвая грашовая маса вырасла на 5.4% м/м, а шырокая грашовая маса – на 4.2% м/м. У гадавым вымярэнні тэмпы іх росту склалі 41.1 і 44.9% г/г адпаведна (38.9 і 42.9% г/г у сакавіку).

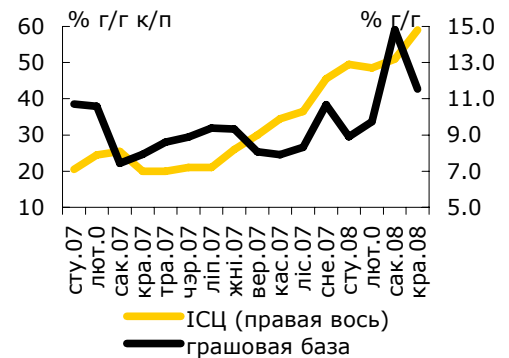
Спажывецкія цэны ў красавіку выраслі на 1.2% м/м, і ў гадавым вымярэнні інфляцыя дасягнула 14.8% (13.2% у сакавіку), што значна вышэй афіцыйных прагнозных паказьнікаў (6–8%). Беларускі рубель у траўні ўмацаваўся

Кансалідаваны бюджэт

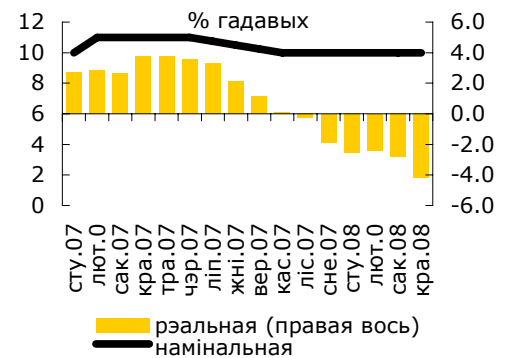
Крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Грашовая база і ІСЦ

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Стаўка рэфінансаваньня

Крыніца: разьлікі паводле дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Ў адносінах да даляра ЗША на 0.3%, і на 31 траўня яго курс склаў 2134 USD/BYR.

Банкаўскі сэктар: прыняты Закон “Аб іпатэцы”

У траўні і пачатку чэрвеня быў прыняты ў трэцім чытаньні Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу і ўхвалены Радай Рэспублікі Закон “Аб іпатэцы”. Дадзены закон вызначае магчымыя аб’екты іпатэкі, уводзіць інстытут закладных, які раней адсутнічаў у Беларусі, а таксама рэгламэнтуе парадак спагнаньня з маёмасьці, якая знаходзіцца ў іпатэцы. Дадзены закон стварае перадумовы для разьвіцьця іпатэчнага крэдытаваньня ў краіне, выразна рэгулюючы ўзаемаадносіны паміж банкам і пазычальнікам. Дзякуючы тлумачэньню правоў банкаў на маёмасьць, што знаходзіцца ў іпатэцы, павысіцца якасьць забесьпячэньня крэдыту, што прывядзе да значнага зьніжэньня крэдытных рызыкаў для банкаў. Такім чынам, дадзены закон мусіць істотна павысіць стымулы банкаў да выдаваньня іпатэчных крэдытаў. Аднак ён наўрадці абумовіць хуткае разьвіцьцё іпатэчнага крэдытаваньня і зьніжэньне ставак па такіх крэдытах, паколькі ня вырашыць аўтаматычна праблему прыцягненьня банкамі доўгатэрміновых рэсурсаў. Рэфінансаваньне такіх крэдытаў, як правіла, абдываецца за кошт сэк’юрытызацыі актываў і продажу іпатэчных аблігацыяў інвэстарам, схільным ажыцьцяўляць доўгатэрміновыя ўнёскі. Нястача такіх інвэстараў і невысокі ўзровень разьвіцьця фондавага рынку у Беларусі па-ранейшаму застаюцца актуальнымі праблемамі для краіны.

Эканамічныя тэндэнцыі		2 кв. 06	3 кв. 06	4 кв. 06	1 кв. 07	2 кв. 07	3 кв. 07	4 кв. 07	1 кв. 08	лют. 08	сак. 08	кра. 08
Рост рэальнага ВУП	% г/г	9.6	8.6	10.8	8.4	8.9	8.4	7.3	10.5	--	--	
Рост рэальнага ВУП	% г/г нар.	10.3	9.6	9.9	8.4	8.6	8.4	8.2	10.5	9.9	10.5	10.4
Рэальная прамысловая вытворчасць	% г/г нар.	12.6	12.2	11.3	5.9	7.7	8.2	8.5	13.6	12.9	13.6	13.3
Рэальная сельскагаспадарчая вытворчасць	% г/г нар.	6.9	2.2	6.1	4.4	5.2	5.6	4.1	6.8	6.4	6.8	6.5
ІСЦ	% г/г к/п	7.0	6.4	6.6	8.1	7.2	9.0	12.1	13.2	12.7	13.2	14.8
ІЦВПП	% г/г к/п	8.1	8.0	8.5	11.6	13.6	16.8	17.1	13.5	4.8	13.5	14.2
Экспарт тавараў (USD)*	% г/г	24.9	29.3	13.6	6.3	23.3	18.5	44.4	69.0	78.3	57.1	--
Імпарт тавараў (USD)*	% г/г	37.0	30.0	23.5	20.8	23.7	23.8	42.4	56.5	60.4	58.9	--
Сальда гандлю таварамі (дадзеныя НББ)	USD млн. нар.	-786	-1215	-2398	-836	-1563	-2304	-3858	-647	-349	-647	--
Бягучы рахунак	USD млн нар.	-289	-558	-1512	-641	-1152	-1652	-2944	--	--	--	--
Бягучы рахунак	% ВУП нар.	-1.8	-2.1	-4.1	-7.0	-5.8	-5.1	-6.6	--	--	--	--
Міжнародныя рэзэрвы	USD млн к/п	1154	1155	1383	1565	2344	2155	4182	4746	4353	4746	4498
Грашовая база	% г/г к/п	48	38	20	22	29	25	38	59	34	59	43
Стаўка па крэдытах у беларускіх рублях**	% гадавых, к/п	11	12	12	14	11	12	12	11	12	10	11
Абменны курс (афіцыйны) BYR/USD	с/п	2146	2142	2141	2141	2145	2147	2152	2148	2148	2146	2144
Абменны курс (афіцыйны) BYR/EUR	с/п	2694	2729	2761	2805	2890	2948	3115	3215	3164	3323	3380

* тэмпы росту даляравых паказнікаў (крыніца: разьлікі паводле дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу).

** намінальная стаўка па новых крэдытах юрыдычным асобам (крыніца: НББ).

Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу і НББ.

Асноўныя эканамічныя паказнікі		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Намінальны ВУП	BYR трлн	17.173	26.613	36.565	49.991	65.067	79.231	96.047
Намінальны ВУП*	USD млрд	12.1	14.5	17.7	23.1	30.2	36.9	44.8
Рост рэальнага ВУП	% г/г	4.7	5.0	7.0	11.4	9.4	9.9	8.2
Прамысловая вытворчасць	% г/г	5.9	4.5	7.1	15.9	10.5	11.3	8.5
Сельскагаспадарчая вытворчасць	% г/г	1.8	0.7	6.6	12.6	1.7	6.1	4.1
ІСЦ	% г/г с/п	61.1	42.6	28.4	18.1	10.3	7.0	8.4
ІСЦ	% г/г к/п	46.1	34.8	25.4	14.4	8.0	6.6	12.1
ІЦВПП	% г/г с/п	72.1	41.4	37.5	24.1	12.1	8.3	16.2
ІЦВПП	% г/г к/п	40.9	42.7	28.1	18.8	10.0	8.5	17.1
Экспарт (т/п, USD)	% г/г	10.9	9.8	24.4	35.7	15.8	21.8	24.3
Імпарт (т/п, USD)	% г/г	11.1	9.0	25.1	40.3	3.0	33.0	27.9
Бягучы рахунак	USD млн	-394	-311	-424	-1206	510	-1512	-2944
Бягучы рахунак	% ВУП	-3.2	-2.1	-2.4	-5.2	1.7	-4.1	-6.6
ПЗІ (чыстыя)	USD млн	96	453	170	163	303	351	1768.9
Міжнародныя рэзэрвы	USD млн	347	457	474	770	1297	1383	4182
Сальда дзяржбюджэту	% ВУП	-1.6	-0.2	-1.6	0.0	-0.6	2.2	0.6
Унутраны дзяржаўны доўг	% ВУП к/п	6.1	5.4	5.5	5.7	5.8	6.5	6.4
Вонкавы доўг (суцэльны)	% ВУП к/п	24.8	27.0	23.7	21.4	17.9	18.6	28.4
Грашовая база	% г/г к/п	225	32	50	42	74	20	38
Абменны курс (НББ)	BYR/USD с/п	1394	1784	2075	2160	2154	2145	2146
Абменны курс (НББ)	BYR/USD к/п	1580	1920	2156	2170	2152	2140	2150
Абменны курс (НББ)	BYR/EUR с/п	1239	1690	2353	2684	2681	2692	2937
Абменны курс (НББ)	BYR/EUR к/п	1392	1989	2695	2956	2550	2817	3167

* ВУП у даляравым эквіваленце за 2000 г. разьлічаны па рынкавым (неафіцыйным) валютным курсе (крыніца: Дасьледчы цэнтр ІПМ).

Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу, Міністэрства фінансаў, НББ, Дасьледчы цэнтр ІПМ.

Умоўныя азначэнні:

г/г	зьмены год да году	нар.	нарастаючым вынікам
ІСЦ	індэкс спажывецкіх цэнаў	НББ	Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь
ІЦВПП	індэкс цэнаў вытворцаў прамысловай прадукцыі	ПЗІ	простыя замежныя інвестыцыі
к/п	на канец перыяду	с/п	сярэдняя за перыяд
м/м	зьмены за месяц	трлн	трыльён
млн	мільён	ФСАН	Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва
млрд	мільярд	ЭЗ	Эўрапейскі Зьвяз